

משרד החינוך והתרבות - המחלקה לתרבות תורנית

ג ל י ו נ ו ת ל ע י ו ר ן ב פ ר ש ת ה ש ב ו ר ע
בעריכת נחמה ליבוביץ שנת העשרים ושמונה

דברים (תשכ"ט)

א' כ"ג-ל"ט

א. השווה את תאור הליכת המרגלים ושונום, ספורם ותגובת העם כפי שהם מסופרים
במדבר וכפי שמציגם משה בדברים א':

דברים א'

במדבר י"ג-י"ד

כד- ויבואו עד נחל אשכול
וירגלו אותה
כה- ויקחו בידם מפרי הארץ
-
-
וירידו אלינו
וישיבו אותנו דבר
ויאמרו:
טובה הארץ
אשר ה' אלוקינו נותן לנו

כג- ויבואו עד נחל אשכול
ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד
וישאוהו במוט בשנים
ומן הרימונים ומן התאנים
כד- למקום ההוא קרא נחל אשכול על אודת האשכול
כה- וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום
כו- וילכו ויבואו אל משה ואל אהרן ואל כל עדת בני...

וישיבו אותם דבר ואת כל העדה
ויראום את פרי הארץ
כז- ויספרו לו ויאמרו
באנו אל הארץ אשר שלחתנו
וגם זבת חלב ודבש היא
רזה פריה.

כח- אפט כי עז העם היושב בארץ
והערים בצורות גדולות מאד
וגם ילידי הענק ראינו שם
עמלק יושב בארץ הנגב
והחתי והיבוסי והאמורי יושב בהר
והכנעני יושב על היס ועל יד הירדן
ל- ויהס כלב את העם...
לא- והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות...
ויוציאו דיבת הארץ...
לג- ושם ראינו את הנפילים בני ענק...

כח- עם גדול ורס מסנו
ערים גדולות ונצורות בשמים
וגם בני ענקים ראינו שם

י"ד - א':
ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא
ב - וילוונו על משה ועל אהרן כל בני-ישראל
ויאמרו אליהם כל העדה
לו מתנו בארץ מ' או במדבר הזה לו מתנו
ג - ולמה ה' מביא אותנו אל הארץ הזאת
לנפל בחרב
בשינו וטפנו יהיו לבז.

כז- ותרגנו באהליכם ותאמרו
"בשנאת ה' אותנו
"הוציאנו מארץ מצרים
"לתת אותנו ביד האמורי
" להשמידנו
"אנה אנחנו עולים
"אחינו המסו את לבבנו לאמור

- 1 x התוכל להסביר את סיבת השינוי שבין במדבר י"ג כ"ז "ויספרו לו ויאמרו" ובין דב' כ"ה "ויאמרו"?
- 2. למה קצר משה במסירת דברי המרגלים ומסר רק תחילת דבריהם?
- 3 xx השוה במד' י"ג כ"ז לסוף דב' א' כ"ה רש"י במ' כ"ה ד"ה ויאמרו טובה הארץ: מי הם שאמרו טובתה? יהושע וכלב. לפי דברי רש"י אלה, לא חזר כאן משה על המסופר במ' י"ג כ"ז כי אם על המסופר במ' י"ה ז-ח. התוכל להוכיח צוקת פירושו מלשון הכתובים?
- 4 x השוה במ' י"ג כ"ח לדב' א' כ"ח. מהו הדבר החשוב ששינה כאן משה ומהי הסיבה לשנוי זה?
- 5. השוה במדבר י"ד א'-ב' (עד "ויאמרו") לתחילת דב' א' כ"ז (עד "הוציאנו"). במה מודגש גודל חטאם בדב' יותר מאשר במדבר?
- 6 xx הפחד - מפני האויב - היה כנראה הסיבה (או אחת הסיבות העקריות) לחטאם. לפיכך מזהיזם משה - אחר-כך (בפרשיות אחרות של ספר דברים) מפני הפחד, ורומז לדברי הפחד שלהם כאן. באיזה פסוק?

(גליון דברים תשכ"ט)

דברי משה

ג

דברים א'

דברים כ'

כט- ואמר אליכם
לא תעבדון
ולא תיראון מהם
ל- ה' אלוהיכם ההולך לפניכם
הוא ילחם לכם

ג- אל ירך לבבכם
אל תיראו ואל תחפזו
ואל תערצו מפניהם
ד- כי ה' אלוהיכם ההולך עמכם
להלחם לכם עם אויביכם
א- (כי ה' אלוהיך עמך)
המעלך מארץ מצרים

ככל אשר עשה אתכם במצרים
לעיניכם
לא- ובמדבר אשר ראית אשר בשאך ה'
אלוקיך בכל הדרך אשר הלכתם עד...

במדבר י"ד

יד- שמעו כי אתה ה' בקרב העם הזה
אשר עין בעין נראה אתה ה'
ועצנך עומד עליהם
ובעמך עבד אתה הולך לפניהם יומם
ובעמך אש לילה

לב- ובמדבר הזה אינכם מאמינים בה' אלוהיכם
לג- ההולך לפניכם בדרך לתור לכם
מקום לחנותכם
באש לילה לראותכם בדרך אשר תלכו בה
בועצן יומם

- א 1. הסבר את סיבת השנוי בלשון בין דברי הארגעה של משה בפרקנו לבין דברי העודד הצריכים להאמר לפני צאתם למלחמה!
- א 2. פסוק ל"ג בפרקנו ובמדבר י"ד מתארים שניהם את ההולכה הטופלאה במדבר אחרי העצן ואחרי האש.

הסבר את המטרות השונות בפרקנו ובבמ' י"ד שלשם הובא התאור הזה בשני המקומות. (שים לב לשוני שבהקשר!).

דברי ה'

ג

(העובש)

דברים א'

במדבר י"ד

-
-
-
לה- אם יראה איש באנשים האלה

יא- עד אנה ינאצוני העם הזה...
יב- אכזו בדבר ואורישנו
ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו
כב- כי כל האנשים הרואים את כבודי ואת
אותותי אשר עשיתי במצרים ובמדבר
ויצטרו אותי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי

הדור הרע הזה
את הארץ הטובה
אשר נשבעתי לתת לאבותיכם
לו- זולתי כלב בן-יפונה
הוא יראנה ולו אתן את הארץ
אשר דרך בה
ולבניו
יען אשר מלא אחרי ה'

כג- אם יראו את הארץ
אשר נשבעתי לאבותם
כד- ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו
וימלא אחרי
והביאותיו אל הארץ
אשר בא שמה
וזרעו יורישנה

ל- אם אתם תבואו אל הארץ אשר בשאתי
את ידי לשכן אתכם בה
כי אם כלב בן-יפונה ויהושע בן-נון

לח- יהושע בן-נון העומד לפניך
הוא יבוא שמה
אותו חזק כי הוא ינחלנה את ישראל

לא- וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה

לט- וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה
ובניכם אשר לא ידעו היום טוב ורע
המה יבואו זמה
ולהם אתננה והם יירשוה

והנאתי אותם

וידעו את הארץ
אשר מאסתם בה.

הסבר את סיבת שנוי הלשון וסדר המלים, ההוספות וההשמטות מתוך השוני שבסיטואציות במדבר י"ד ובמקומנו.

תשובות יש לשלוח לבחמה ליבוביץ קרית משה ירושלים.